

Xuất khẩu rau quả đối mặt “ba vòng áp lực”, doanh nghiệp buộc xoay trục

06:48 18/03/2026

Ngành xuất khẩu rau quả Việt Nam đang bước vào giai đoạn đầy thách thức khi đồng thời chịu tác động từ chi phí logistics tăng cao, giá đầu vào leo thang và các tiêu chuẩn kỹ thuật ngày càng khắt khe. Ba yếu tố này đang tạo thành “vòng xoáy áp lực” buộc doanh nghiệp phải thay đổi chiến lược để duy trì khả năng cạnh tranh trên thị trường quốc tế.

Theo đánh giá của Hiệp hội Rau quả Việt Nam, những biến động địa chính trị tại Trung Đông đang ảnh hưởng trực tiếp đến hoạt động xuất khẩu. Việc nhiều tuyến vận tải biển truyền thống qua Kênh đào Suez bị gián đoạn khiến các hãng tàu buộc phải chuyển hướng, đi vòng qua Mũi Hảo Vọng. Sự thay đổi này làm quãng đường vận chuyển kéo dài thêm hàng nghìn km, khiến thời gian giao hàng tăng từ một đến hai tuần.

Đối với mặt hàng tươi sống như rau quả, yếu tố thời gian và điều kiện bảo quản đóng vai trò quyết định chất lượng sản phẩm. Khi hành trình vận chuyển bị kéo dài, nguy cơ hư hỏng, giảm chất lượng tăng lên rõ rệt. Nhiều doanh nghiệp cho biết có trường hợp hàng hóa khi đến cảng không còn đáp ứng tiêu chuẩn tiêu thụ, gây thiệt hại lớn.

Các DN chế biến rau quả xuất khẩu cần theo dõi sát tình hình biến động của thế giới để có giải pháp giảm thiểu rủi ro

Không chỉ thời gian, chi phí logistics cũng đang leo thang nhanh chóng. Giá cước vận chuyển container đến các thị trường châu Âu và Trung Đông đã tăng gấp nhiều lần so với trước. Có thời điểm, chi phí vận chuyển tăng đột biến chỉ trong thời gian ngắn, khiến doanh nghiệp rơi vào thế bị động, đặc biệt với các hợp đồng đã ký theo mức giá cố định.

Bên cạnh đó, các tuyến vận chuyển hàng không trung chuyển qua Trung Đông cũng bị ảnh hưởng, khiến lựa chọn logistics thay thế trở nên hạn chế. Điều này buộc doanh nghiệp phải tính toán lại toàn bộ chuỗi cung ứng, đồng thời đầu tư thêm vào hệ thống bảo quản lạnh để giảm thiểu rủi ro.

Song song với áp lực logistics, chi phí sản xuất cũng đang gia tăng mạnh. Biến động giá năng lượng toàn cầu kéo theo chi phí nhiên liệu, vận chuyển nội địa và quốc tế tăng cao. Ngoài ra, các yếu tố đầu vào như phân bón, thuốc bảo vệ thực vật hay bao bì đều chịu ảnh hưởng, khiến giá thành sản xuất tại vùng trồng bị đội lên đáng kể.

Trong khi đó, thị trường quốc tế lại cạnh tranh gay gắt về giá, khiến doanh nghiệp khó điều chỉnh giá bán để bù đắp chi phí. Hệ quả là biên lợi nhuận bị thu hẹp, đặc biệt đối với các doanh nghiệp vừa và nhỏ – nhóm chiếm tỷ trọng lớn trong ngành. Để tồn tại, nhiều đơn vị buộc phải tối ưu quy trình sản xuất, tiết giảm chi phí và nâng cao hiệu quả vận hành.

Áp lực thứ ba đến từ các rào cản kỹ thuật ngày càng nghiêm ngặt. Các thị trường lớn như EU, Nhật Bản và Hoa Kỳ đang siết chặt quy định về an toàn thực

phẩm, truy xuất nguồn gốc và sản xuất bền vững. Ngay cả Trung Quốc – thị trường truyền thống cũng nâng cao tiêu chuẩn nhập khẩu.

Thực tế này đặt ra yêu cầu cấp thiết về nâng cao chất lượng sản phẩm và hoàn thiện hệ thống truy xuất nguồn gốc. Tuy nhiên, đây lại là điểm yếu của nhiều doanh nghiệp khi chuỗi quản lý chất lượng chưa đồng bộ, gây khó khăn trong việc đáp ứng tiêu chuẩn khác nhau của từng thị trường.

Trước bối cảnh đó, ngành rau quả được khuyến nghị đẩy mạnh tái cơ cấu theo hướng nâng cao giá trị gia tăng. Việc phát triển vùng trồng đạt chuẩn quốc tế, gắn với hệ thống truy xuất minh bạch là yếu tố then chốt. Đồng thời, ứng dụng công nghệ trong bảo quản, chế biến sâu cũng giúp kéo dài thời gian sử dụng và nâng cao giá trị sản phẩm.

Ngoài ra, đa dạng hóa thị trường xuất khẩu được xem là giải pháp quan trọng để giảm phụ thuộc vào một số khu vực nhất định. Việc tận dụng hiệu quả các hiệp định thương mại tự do sẽ giúp doanh nghiệp duy trì lợi thế cạnh tranh, đặc biệt trong bối cảnh chi phí gia tăng.

Trong bối cảnh “ba tầng áp lực” cùng lúc bủa vây, khả năng thích ứng nhanh và chiến lược dài hạn sẽ quyết định sức bền của doanh nghiệp rau quả Việt Nam trên thị trường toàn cầu.

Nam Sơn (t/h)